

Decyzja
Prezydium KK
nr 133/25

ws. opinii o projekcie ustawy budżetowej na 2026 r.

Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” negatywnie opiniuje wstępnie przyjęty projekt budżetu państwa na 2026 r.

Rada Ministrów w dniu 28.08.2025 r. przyjęła wstępnie projekt ustawy budżetowej na rok 2026, przedłożony przez Ministra Finansów i Gospodarki, zwany dalej projektem. Głównym źródłem wzrostu gospodarczego w 2026 r. pozostaje spożycie prywatne.

Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” podkreśla zatem istotną rolę zwiększania siły nabywczej Polaków, co ma bezpośredni związek z poziomem wynagrodzeń w szeroko rozumianej sferze finansów publicznych.

Niestety rząd proponując na rok 2026 wzrost wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej jedynie na poziomie 3% nie dostrzega, że podwyżki wynagrodzeń w sektorze publicznym przyczyniają się do wysokiego tempa wzrostu funduszu płac w całej gospodarce, co z jednej strony podwyższa dynamikę dochodów gospodarstw domowych i popytu w gospodarce, a z drugiej przekłada się na szybki wzrost dochodów sektora finansów publicznych ze składek na ubezpieczenie społeczne.

Warto w tym miejscu podnieść, że w zeszłorocznym uzasadnieniu do projektu ustawy budżetowej wskazano na podwyżki wynagrodzeń dla nauczycieli, pracowników urzędów państwowych i służb mundurowych jako czynnik przyczyniający się do wzrostu spożycia prywatnego.

Prezydium KK NSZZ „Solidarność” podtrzymuje swoje Stanowisko wyrażone wspólnie z OPZZ i FZZ dotyczące wzrostu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej na poziomie co najmniej 12% i zdecydowanie negatywnie ocenia brak woli podjęcia negocjacji przez stronę rządową. Żadna inna propozycja niż 3% podwyżki na poziomie planowanej inflacji nie została przedstawiona partnerom społecznym i gospodarczym, pomimo Uchwały nr 139 strony pracowników i strony pracodawców Rady Dialogu Społecznego w sprawie wysokości wzrostu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej w 2026 r. Jest to tym bardziej

nie do zaakceptowania, że przedstawiciele rządu bardzo często powołują się na brak wspólnego stanowiska strony pracowników i strony pracodawców, która uniemożliwia zmianę decyzji rządu (takie uzasadnienie zostało wskazane przez stronę rządową jako powód nie uwzględnienia postulatu strony związkowej o podwyższeniu płacy minimalnej w roku 2026). Takie działanie strony rządowej świadczy o braku konsekwencji, a co gorsze o pozorowanym dialogu i o wypełnianiu ustawowego obowiązku, a nie rzeczywistej woli prowadzenia negocjacji.

Związek wyraża poważne zaniepokojenie stroną dochodową budżetu państwa, biorąc pod uwagę wykonanie budżetu w roku 2025 oraz brak potwierdzenia w aktualnym ustawodawstwie możliwości wzrostu wpływów podatkowych. Prezydium Komisji Krajowej po analizie projektu budżetu i jego uzasadnienia nie dostrzega szczegółowej informacji o przewidywanych efektach uszczelnienia systemu podatkowego.

Prezydium KK podkreśla wagę inwestycji zarówno prywatnych jak i publicznych.

Projektodawca wskazuje na istotną rolę KPO w tworzeniu inwestycji, jednak ważne jest, aby były one kontynuowane i rozwijane w dłuższej perspektywie niż połowa roku 2026.

Wynagrodzenia

Siła nabywcza wynagrodzeń nie powróciła do poziomu sprzed okresu charakteryzującego się ogromnym wzrostem inflacji. Wprawdzie 85% Polaków ma oszczędności, ale są one niewielkie, a co trzecia osoba utrzymałaby się dzięki nim maksymalnie przez miesiąc (badanie na zlecenie Rejestru Dłużników BIG InfoMonitor). Niepokojącym zjawiskiem jest zadłużanie się konsumentów w wieku 18-20 lat.

Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” nie akceptuje symbolicznej propozycji podwyżki minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz groszowej podwyżki wysokości *minimalnej stawki godzinowej w 2026 r.* Zdaniem Prezydium KK wzrost minimalnego wynagrodzenia na poziomie prognozowanej inflacji na rok 2026 nie przyniesie rzeczywistej podwyżki, ani nie zagwarantuje utrzymania realnej wartości minimalnego wynagrodzenia za pracę na poziomie z 2025 roku.

Wysokość proponowanego wynagrodzenia minimalnego znacząco odbiega od propozycji przedstawionej we wspólnym Stanowisku strony pracowników Rady Dialogu Społecznego z dnia 21 maja 2025 r., w którym żądamy zwiększenia minimalnego wynagrodzenia za pracę nie mniej niż o 7,48%, do wysokości co najmniej 5015 zł oraz wysokości minimalnej stawki godzinowej do poziomu 32,78 zł i te postulaty Związku są aktualne.

NSZZ „Solidarność” podtrzymuje swoje stanowisko wyrażone we wspólnej propozycji reprezentatywnych organizacji związkowych, w którym żąda co najmniej 12% wzrostu płac w sferze budżetowej w 2026 r. Zaproponowany wzrost o 3% czyli na poziomie przewidywanej inflacji oznacza brak wzrostu realnego wynagrodzenia. W przypadku niedoszacowania inflacji na rok 2026, spowodowanej niepewną sytuacją geopolityczną będzie to prowadziło do spadku realnej wartości wynagrodzeń. Podwyżki w 2025 r. dla pracowników państwowej sfery budżetowej pozwoliły jedynie w pewnym stopniu zrekompensować skutki wysokiej inflacji w ostatnich latach, ale w dalszym ciągu nie jest to poziom satysfakcjonujący i gwarantujący godziwe wynagrodzenie.

Brak urealnienia wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej skutkuje odejściem wykwalifikowanej kadry urzędniczej, a niski poziom wynagrodzeń powoduje brak chętnych do obejmowania stanowisk w sferze budżetowej.

Rynek pracy

Projekt ustawy budżetowej na 2026 r. przewiduje utrzymanie stabilnej sytuacji finansowej państwowych funduszy celowych obsługujących politykę rynku pracy. Fundusz Pracy zakończy rok z nadwyżką na poziomie 27,8 mld zł, natomiast Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych z nadwyżką 6,3 mld zł. Skala akumulacji środków świadczy o zachowaniu ostrożności fiskalnej, jednak przy obecnej koniunkturze i prognozowanych ryzykach makroekonomicznych pojawia się pytanie o optymalność takiej konstrukcji planu finansowego.

W 2026 r. rynek pracy może znaleźć się pod presją wynikającą z kilku czynników: wolniejszego tempa wzrostu gospodarczego w strefie euro, niepewności geopolitycznej, niedoborów kwalifikacji w sektorach wymagających szybkiej adaptacji do transformacji cyfrowej i energetycznej, a także możliwej redukcji popytu na pracę w wybranych branżach przemysłowych. W takich warunkach utrzymywanie wysokich rezerw w Funduszu Pracy i Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych przy niezmiennym poziomie wydatków aktywizacyjnych może ograniczyć zdolność polityki rynku pracy do szybkiego reagowania na zmiany otoczenia.

Zasadne jest rozważenie częściowej rewizji struktury wydatkowej – w szczególności poprzez zwiększenie środków na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu, programy szkoleniowe i integracyjne oraz wsparcie mobilności zawodowej. Pozwoli to lepiej wykorzystać nadwyżkę Funduszu Pracy w celu podniesienia adaptacyjności rynku pracy, przy jednoczesnym zachowaniu bezpieczeństwa finansowego funduszy celowych.

Należy mieć także na uwadze, że słusznie utrzymano wysokość składek na tym samym poziomie:

- art. 25 projektu ustawy – wysokość składki na Fundusz Pracy na poziomie 1,0%
- art. 27 projektu ustawy – wysokość składki na Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych na poziomie 0,10%

Fundusz Pracy powinien zatem przeznaczać większą część rosnących przychodów (wzrost o 2,64 mld zł) na aktywizację zawodową. Nadwyżka końcowa (27,8 mld zł) jest zbyt wysoka w stosunku do faktycznie realizowanych zadań, co jaskrawo widać na przykładzie wsparcia dla młodocianych pracowników, zostało nominalnie obniżone z 165,0 mln zł do 164,4 mln zł (-0,3%), co w warunkach inflacji oznacza realne zmniejszenie pomocy. Podobnie jest w przypadku Krajowego Funduszu Szkoleniowego, którego stan środków utrzymuje się na tym samym poziomie, co nie odpowiada skali wyzwań przy trwającej transformacji cyfrowej i niedoborach kwalifikacji.

Mając na uwadze powyższe należy stwierdzić, że Fundusz Pracy gromadzi coraz większe rezerwy. Pięciokrotny wzrost przychodów nad wzrostem wydatków - może wskazywać na niewystarczające wykorzystanie środków w praktycznej polityce zatrudnienia. Wzrost środków Funduszu Pracy powinien tym bardziej skłonić obecny Rząd RP do znacznego urealnienia (istotnego podniesienia) wysokości zasiłku dla bezrobotnych.

Co do Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych należy stwierdzić, że stan początkowy 2026 r. wynosić ma: 4,8 mld zł (2025 r.: 4,35 mld zł, wzrost o 0,45 mld zł / +10,3%), a przychody ogółem: 5,37 mld zł (2025 r.: 4,84 mld zł, wzrost o 0,54 mld zł / +11,1%). Natomiast stan końcowy to: 6,30 mld zł (2025 r.: 6,07 mld zł, wzrost o 0,23 mld zł / +3,7%).

W tym zakresie NSZZ „Solidarność” nie wnosi uwag, jako że Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych pełni funkcję „bezpiecznika” na wypadek kryzysów gospodarczych i systematyczne gromadzenie środków należy uznać za zasadne.

Podatki

Jak wynika z przedstawionego projektu ustawy budżetowej na 2026 rok nie są przewidziane zmiany w ustawie o podatku dochodowym od osób fizycznych. Brak zmian w zakresie stawek podatkowych, kwoty wolnej od podatku, progów podatkowych, pracowniczych kosztów uzyskania przychodu NSZZ „Solidarność” ocenia negatywnie.

Aktualna kwota progu dochodowego, obowiązująca od 2022 roku na skutek wysokiej inflacji do roku 2024 stała się nieadekwatna a nominalny wzrost wynagrodzeń w tym okresie nie nadąża za wzrostem kosztów życia Polaków. Prezydium KK pragnie zauważyć, że w czasach niestabilnych, których aktualnie doświadczamy, szczególnie powinni

być chronieni podatnicy o najniższych dochodach, a w tym zakresie istotnym elementem systemu podatkowego jest kwota wolna od podatku, która w tym samym okresie nie została podniesiona. NSZZ „Solidarność” wskazuje na konieczność, podnoszenia kwoty wolnej od podatku, proporcjonalnie do dynamiki wzrostu kosztów utrzymania najniżej zarabiających podatników.

NSZZ „Solidarność” postuluje, aby rząd powrócił do wyższych limitów zwolnień przedmiotowych w zakresie zapomóg wypłacanych z funduszu zakładowej lub międzyzakładowej organizacji związkowej (art. 21 ust 1 pkt 9a), zapomóg losowych, zapomóg z innych źródeł (art. 21 ust 1 pkt 26b), rzeczowych i pieniężnych świadczeń sfinansowanych z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych lub funduszy związków zawodowych (art. 21 ust 1 pkt 67), dopłaty do wypoczynku z innych źródeł (art. 21 ust 1 pkt 78b).

Nadal brak jest propozycji powrotu do stawek VAT w wysokości 22% oraz 7%. Wprowadzenie w 2011 roku podwyższonych stawek miało mieć charakter tymczasowy jednak niestety pomimo spełnienia warunków uprawniających do powrotu - tak się nie dzieje.

Rodzina

Według skonsolidowanego planu wydatków w układzie zadaniowym budżetu na rok 2026 na zadanie 13.4 Wspieranie rodziny zaplanowano kwotę 15,60 mld zł, a zatem kwota ta jest jedynie o 11 mln zł wyższa od planowanej na rok 2025, która wynosiła 15,49 mld zł. Jednocześnie prognozowana skonsolidowana kwota wydatków na realizację zadań w zakresie rodziny na lata 2026-2028 wynosi 16,98 mld zł i jest mniejsza od tej planowanej na lata 2025-2027 gdzie wynosiła 17,02 mld zł. Należy przypomnieć, że w roku 2027 zgodnie z ustawą o świadczeniach rodzinnych powinna odbyć się weryfikacja kryteriów dochodowych i świadczeń rodzinnych, które pozostają niezmiennie na tym samym poziomie od 2015 r. Jest to tym bardziej niezrozumiałe przy deklaracji rządu, że polityka rodzinna jest zadaniem priorytetowym.

Pomoc społeczna

Od stycznia 2025 roku obowiązują nowe, wyższe progi dochodowe uprawniające do pomocy społecznej, co niewątpliwie zwiększy liczbę świadczeniobiorców, także w kontekście pomocy dla powodzian. Dlatego niepokojącym jest, że na rok 2026 zaplanowano niższe wydatki w tym zakresie (16,92 mld zł) względem planu na rok 2025, które zakładano na poziomie 18,02 mld zł. Podobnie rzecz się ma w przypadku prognozowanej skonsolidowanej kwoty wydatków na lata 2026-2028, która wynosi 49,55 mld zł wobec kwoty w roku 2025 w wysokości 51,98 mld zł. Należy pamiętać, że zgodnie z ustawą o pomocy społecznej w roku

2027 planowana jest weryfikacja kryteriów dochodowych uprawniających do pomocy jak i samych kwot tychże świadczeń. Ograniczanie wydatków budżetu państwa w tym obszarze spowoduje ograniczenie dostępu do pomocy dla najuboższych, co także może przyczynić się do przekreślenia wysiłków finansowych związanych z ograniczaniem ubóstwa poniesionych w ostatnich latach.

Szczególnie niepokojący jest wzrost cen energii elektrycznej oraz ciepłowniczej po roku 2025. Projektowany bon ciepłowniczy na rok 2026 nie zabezpieczy mieszkańców lokali mieszkalnych przed ubóstwem energetycznym, tym bardziej, że już od czerwca 2025 r. odnotowuje się zauważalne wzrosty taryf na systemowe podgrzewanie wody. Przedsiębiorstwa ciepłownicze zapowiadają wzrost cen energii ciepłowniczej o co najmniej 40%, co oznacza drastyczne wzrosty kosztów utrzymania mieszkań i domów. NSZZ „Solidarność” zwraca uwagę na konieczność opracowania systemu ochrony przeciw ubóstwu energetycznemu.

Sytuacja osób z niepełnosprawnościami

Koszty realizacji zadań Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w 2026 r. zaplanowano w wysokości ponad 10 mld zł i będą wyższe od planu na 2025 r. o 2,0%. Wzrost wynika przede wszystkim z wyższych wydatków na dofinansowanie do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych, które w 2026 r. osiągną poziom 4,013 mld zł.

Pomimo wzrostu dofinansowań z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych do wynagrodzeń pracowników z niepełnosprawnościami, wysokość dotacji celowej z budżetu państwa na ten cel uległa istotnemu obniżeniu. Na rok 2026 zaplanowano kwotę 581,5 mln zł, podczas gdy w 2025 i 2024 roku przewidziano 1,08 mld zł. Należy podkreślić, że w latach 2015–2022 dotacja ta kształtowała się na poziomie około 700 mln zł rocznie. Oznacza to, że planowana na 2026 r. wysokość środków dotacji z budżetu państwa będzie najniższa od ponad dekady.

Na podstawie ustawy z dnia 5 grudnia 2024 r. o zmianie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych dokonano m.in. modyfikacji zasad przekazywania dotacji celowej z budżetu państwa na rzecz PFRON. Zmieniono obowiązującą przez ostatnie dwa lata zasadę, zgodnie z którą wysokość dotacji z budżetu państwa wynosiła stałe „30%” wydatków na realizację zadania, przywracając wcześniej obowiązującą zasadę „do 30%” środków zaplanowanych przez PFRON na dofinansowanie wynagrodzeń dla pracowników z niepełnosprawnościami. Przeciwno tej zmianie protestowała Komisja Krajowa NSZZ „Solidarność” wskazując, że dotacja powinna być utrzymana na poziomie „30%”, zgodnie z uchwałą nr 102 strony pracowników i strony pracodawców Rady Dialogu Społecznego z dnia 20 października 2021 r. Komisja Krajowa

NSZZ „Solidarność” ostrzegła, że formuła „do 30%” wprowadza niepewność co do wysokości dotacji z budżetu w kolejnych latach i stwarza ryzyko dalszych, arbitralnych cięć. Zwracaliśmy uwagę, że w przyszłości może to skutkować jeszcze głębszym ograniczeniem udziału środków budżetowych w finansowaniu systemu, a konsekwencją będzie konieczność przeznaczania przez PFRON większej części własnych zasobów na dofinansowania do wynagrodzeń. Taki mechanizm nieuchronnie odbywa się kosztem innych zadań Funduszu. W świetle powyższych regulacji oraz zaplanowanego na rok 2026 poziomu dotacji budżetowej w wysokości 581,5 mln zł, przy przewidywanych wydatkach PFRON na dofinansowania do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych w kwocie 4,013 mld zł, faktyczny udział dotacji z budżetu państwa wyniesie zaledwie 14,5%, a więc mniej niż połowę postulowanego i stosowanego od dwóch lat wskaźnika 30%. Warto podkreślić, że w ostatniej dekadzie udział dotacji budżetowej w finansowaniu tego zadania nigdy nie spadał poniżej 20%.

Zaplanowany na 2026 rok poziom dotacji budżetowej budzi uzasadnione obawy co do stabilności finansowania zadań PFRON z budżetu państwa w kolejnych latach i stwarza ryzyko, że realizacja innych zadań Funduszu w przyszłości będzie ograniczona lub niedofinansowana, co może negatywnie wpłynąć na kompleksowe wsparcie osób z niepełnosprawnościami.

Emerytury i renty

Prezydium KK podtrzymuje swoje zdanie zawarte we wspólnym stanowisku strony związkowej z dnia 21 maja 2025 r. ws. wysokości wskaźnika waloryzacji świadczeń emerytalno-rentowych w 2026 r. Zawarty został w nim postulat waloryzacji świadczeń emerytalno-rentowych o wskaźnik wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych w 2025 r. powiększony o co najmniej 50% realnego wzrostu przeciętnego wynagrodzenia w roku 2025. Ograniczona pomoc rządowa gospodarstwom domowym w związku ze wzrostem cen energii elektrycznej oraz ogrzewania, rosnące ceny wody, co wpływa znacząco na koszty utrzymania, są realnym zagrożeniem ubożenia najbardziej wrażliwych dochodowo grup społecznych, do których zaliczają się niewątpliwie świadczeniobiorcy rent i emerytur.

Szkolnictwo wyższe i nauka

Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” negatywnie opiniuje planowany wzrost wydatków budżetu państwa w dziale 730 Szkolnictwo wyższe i nauka. W dniu 8 lipca 2025 roku przedstawiciele trzech central związkowych reprezentowanych w Radzie Dialogu Społecznego, a tworzących Radę ds. dialogu ze związkami zawodowymi przy Ministrze Nauki i Szkolnictwa Wyższego wypracowali stanowisko w sprawie znaczącego wzrostu nakładów na szkolnictwo wyższe i naukę i powiązania wzrostu wynagrodzeń ze średnim

wynagrodzeniem w gospodarce. Stanowisko to uzyskało pełne poparcie pracodawców reprezentowanych przez Konferencję Rektorów Akademickich Szkół Polskich, a wyrażone w opinii z 21 sierpnia 2025 r. Komisji ds. Ekonomicznych KRASP. Realizacja zgodnych postulatów środowiska nauki i szkolnictwa wyższego przedstawionych w tym stanowisku wymaga nakładów w dziale 730 w wysokości 43,330 mld zł. Niestety, w planie budżetu RP na 2026 rok w dziale 730 brakuje 2,368 mld zł, aby można było zrealizować te postulaty. Pragniemy podkreślić, NSZZ „Solidarność” od wielu lat żąda zwiększenia finansowania działu 730 budżetu.

Oświata

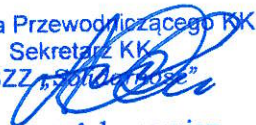
NSZZ „Solidarność” z głębokim niepokojem przyjmuje projekt ustawy budżetowej na rok 2026 w części dotyczącej finansowania edukacji. Dokument ten w sposób oczywisty nie odpowiada ani na narastające problemy systemu oświaty, ani na oczekiwania środowiska nauczycielskiego oraz rodziców. Zawarte w nim rozwiązania są niewystarczające i pozorne, a w dłuższej perspektywie grożą dalszą degradacją polskiej szkoły. Deklarowana kwota 115 mld zł na potrzeby oświatowe jednostek samorządu terytorialnego, choć brzmi imponująco, nie pokrywa realnych kosztów utrzymania placówek i nie zabezpiecza prawidłowego funkcjonowania szkół. Zastąpienie subwencji oświatowej mechanizmem powiązania środków z dochodami z PIT i CIT jest rozwiązaniem obciążonym poważnym ryzykiem. W praktyce oznacza ono pogłębienie nierówności pomiędzy bogatszymi a biedniejszymi gminami i powiatami, co wprost przełoży się na nierówny dostęp uczniów do edukacji wysokiej jakości. Szczególnie krytycznie należy ocenić zaproponowaną waloryzację wynagrodzeń nauczycieli na poziomie 3%. Podwyżki w wysokości kilkudziesięciu do kilkuset złotych brutto miesięcznie nie rozwiązują problemu dramatycznie niskiej atrakcyjności zawodu nauczyciela, nie rekompensują skutków inflacji i nie są w stanie zatrzymać wykwalifikowanej kadry w szkołach. Brak jest także rozwiązań dotyczących pracowników administracji i obsługi, którzy od lat pozostają jedną z najsłabiej wynagradzanych grup w sferze budżetowej. Takie podejście świadczy o marginalizacji znaczenia całego zespołu osób odpowiedzialnych za codzienne funkcjonowanie szkół. Przyjęty w projekcie kierunek polityki budżetowej zagraża jakości kształcenia i prowadzi do dalszego obniżania prestiżu zawodu nauczyciela. Oznacza to wprost, że polska szkoła staje się instytucją niedofinansowaną, w której ciężar finansowy coraz częściej przenoszony jest na barki samorządów i rodziców. Takie rozwiązanie jest nie do przyjęcia w demokratycznym państwie prawa, które deklaruje, że edukacja jest dobrem wspólnym i strategiczną inwestycją w przyszłość. Związek apeluje do rządu o pilną korektę w kierunku znaczącego zwiększenia nakładów na oświatę, przywrócenia przejrzystego systemu subwencji,

wprowadzenia realnych podwyżek wynagrodzeń nauczycieli i zagwarantowania wzrostu płac pracowników niepedagogicznych. Edukacja wymaga odważnych decyzji i stabilnych rozwiązań finansowych, a nie kosmetycznych zmian, które nie rozwiązują żadnego z istniejących problemów. Podkreślamy, że traktowanie edukacji jako kosztu, a nie inwestycji, jest działaniem krótkowzrocznym i nieodpowiedzialnym. Budżet państwa na rok 2026 w obecnym kształcie nie zapewnia ani stabilności, ani jakości polskiej szkoły. Dlatego też wyrażamy zdecydowany sprzeciw wobec przyjęcia dokumentu w tej postaci i domagamy się jego gruntownej zmiany.

Gdańsk, 23 września 2025 r.

Prezydium KK

NSZZ „Solidarność”

Zastępca Przewodniczącego KK
Sekretarz KK
NSZZ „Solidarność”

Grzegorz Adamowicz